

Tömördi természeti kincskereső megoldások – útmutató segítség pedagógusoknak

A Natúrparki Természeti Kincskereső a CHERNEL NYOMÁBAN TANÖSVÉNYEN haladó számára játékos formában segít megismerni az Ablánc-patak és a Tömördi madárvárta környéke természeti értékeit.

A grafikailag szerkesztett segítő feladatlap letöltése:

<https://naturpark.hu/hu/zoldprogramok/termeszeti-kincskereső-jatek-127.html>

1. feladat: Kik laknak a vízben? Helyszín: JÁTSZÓTÉR

A játszótér mellett csörgedező Ablánc-patakot vizsgálj meg közelebbről. Egy kis műanyag téstaszűrő segítségével vagy a híd alatt a kövek óvatos felforgatásával gyűjts a vízből élőlényeket egy edénybe! Próbáld azokat az alábbi határozó segítségével azonosítani! A vizsgálat után engedd őket vissza a vízbe! Határozó segítség: <https://bisel.hu/UserFiles/File/bisel-munkafuzet.pdf> Eredményeidet otthon regisztráció után fel is töltheted az alábbi helyre: <https://bisel.hu/projektek>

A vízben talált gerinctelen élőlényfajok: **..bolharák, planária (laposféreg), tegzes, szitakötő lárvá.....**

Tudtad, hogy a vízben élő gerinctelen élőlények jelzik a víz minőségét?

A patakparton vagy a vízben gyökerező növények között biztosan találsz olyat, amelyik éppen most virágzik. Próbáld közülük azonosítani minél többet a határozósegítségével!

(<https://apps.apple.com/lt/app/plantnet/id600547573>)

A patakparton talált növényfajok: **.....réti fűzény, mocsári gölyahír, sás fajok, káka, borzas fűzike, lizinka, vízimentá.....**

2. feladat: „Énekelnek mindenféle fattyúk, pimasz veréb, csicsörke, banka, vadtyúk”(Kosztolányi D.) Helyszín: JÁTSZÓTÉRTŐL AZ ILONA-SZOBORIG

Csendben tovább haladva a madárvárta felé fülelj! Jegyezd fel, milyen zajokat, hangokat, állathangokat hallasz, milyen madarak énekét hallod! Segít az azonosításban:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLVtBIhTzFZyEQZlteoPrIR-ybTWei6Oaf>

A település szélén hallott hangok: **.....autók, fűnyíró, emberi hang, balkáni gerle, házi veréb, házi rozsdafarkú, fekete rigó.....** / A településtől távolabb hallott hangok: **....énekes rigó, zöld küllő, csilpcsalp fűzike, barátka, nagy fakopáncs, seregély, vörösbegy, ökörszem..**

3. feladat: Fák, levelek, termések

Helyszín: ILONA-SZOBORTÓL A MADÁRVÁRTA EREDMÉNYEI TÁBLÁIG

Figyeld meg az út mentén az erdők fás szárú növényeit. Gyűjts róluk leveleket, termést és próbáld azonosítani őket!<https://docplayer.hu/154299720-Kepes-fa-es-cserje-kalauz.html>

Az azonosított fák és cserjék: **.....kocsánytalan tölgy, gyertyán, fehér akác, magas kőris, csertölgy, hegyi juhar, madárcseresznye, szürke nyár.....**

4. feladat:A Tömördi Madárvárta tudományos eredményei

Helyszín: a Madárvárta felé bevezető útnál található „A TÖMÖRDI MADÁRVÁRTA TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEI” CÍMŰ TÁBLA. Tanulmányozd, majd válaszolj az alábbi kérdésekre!

- A tábla 136 gyűrűzött madárfajt említ. Melyik volt a táblán felsorolt fajok közül a legkisebb testméretű madár? A legkisebb gyűrűzött madárfaj: **.....sárgafejű királyka, tüzesfejű királyka.....**
- Melyik volt a madárvártán gyűrűzött madarak közül a Tömördtől legtávolabb megkerült madár?
.....fenyőrigó.....
- A madárállományok egyedszámának változása jelentős eltérést mutat a telelőhelyük szerint. A hosszú távú vonuló (Szaharától délre telelő) vagy a rövid távú vonuló (Szaharától északra telelő) madárfajok mutatnak-e nagyobb állománycsökkenést? **.....a hosszú távú vonulók.....** Mit gondolsz, miért? **.....nehezebb utat kell megtenniük (terjeszkedő Szahara is nagyobb akadály).....**
- Hol töltik a telet a madárvártán gyűrűzött vörösbegyek? **...Olaszország, Portugália....**

- e) Hány éves volt az az eddigi legidősebb ismert korú zöld küllő Magyarországon, amit a madárvártán gyűrűztek?**8**.....
- f) Melyik két madárfaj hazai előfordulását bizonyították először Tömördön?**kékfarkú, berki nádiposzáta**.....

5. feladat: A tömördi Nagy-tó és környékének növényvilága és állatvilága

Helyszín: MADÁRVÁRTA ÉS KÖRNYÉKE

A táborhoz érve sétálj le keleti irányba a „Nagy-tó” maradványa irányába egészen addig, amíg vizes részhez nem érsz. (Kérj ehhez útmutatást a tábor személyzetétől!)

Milyen növényzeti egységek váltják egymást a madárvárta épületétől a vizes élőhelyig? Állítsd számozással sorrendbe!**3**....bokorfüzes,**4**....harmatkásás,**1**....akácos,**2**....gyomos gyepsáv cserjékkel.

Milyen állatfajokat figyeltél meg a séta során?

Ízeltlábú fajok/csoportok:**poszméhek, sakktáblalepke, fehéröves szemeslepke, tarlósáska**.....

Kétéltű fajok:**barna varangy, zöld levelibéka**..... Hüllő fajok:**fürge gyík, vízisikló**.....

Madárfajok: ..**töviszűrő gébics, fekete rigó, seregély, citromsármány, széncinege, énekes nádiposzáta**...

A határozásban segít: <https://play.google.com/store/apps/details?id=hu.hps.hullohatarozo>
https://play.google.com/store/apps/details?id=hu.hps.madarhatarozo_app&hl=hu&gl=US

A Nagy-tó növényvilága tábla is említi a cserjés-gyep mozaikokat, gyomos gyepsávot és azok értékes lágyszárú fajait. Mit gondolsz, miért fontos rendszeresen kaszálni ezeket a cserjés-gyep mozaikokat?**így megakadályozzák a cserjésedést, megmaradnak a gyeplágyszárú növényei**.....

Miben különbözik a hím és a tojó töviszűrő gébics?**a hím feje szürke, szemsávja fekete, háta vörösbarna, a tojó felül barna, alul világos keresztcsáv**.....

5 + 1. feladat: Madárgyűrűzés Helyszín: MADÁRVÁRTA

Amennyiben az egyik CES gyűrűzési napon (érdeklődj a Madárvárta honlapján: <https://www.facebook.com/tomordi.madarvarta>) vagy augusztus és november között érkezel a madárvártára, akkor madárgyűrűzés zajlik. Ekkor az alábbi kérdésekre is választ kaphatsz.

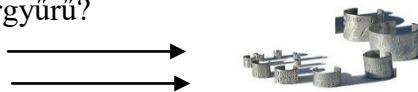
Mi a madárgyűrűzés célja!.....**a madarak vonulását kutatja**

A madár melyik testrészére teszik a jelölőgyűrűt?**csüd (lábtő és lábközépcsontok összenövése)**.....

Milyen adatokat tartalmaz egy madárgyűrű?

.....**BUDAPEST**.....

.....**egyedi szám**.....

Milyen egyéb adatokat jegyeznek fel még a madárról (a gyűrűszámon és a madár fáján kívül)?**gyűrűzés ideje, időpontja, hálószáma, kor, nem, szárnyhossz, 3. evező hossza, tömeg**.....

A leggyakoribb három gyűrűzött madárfaj a, a, és a volt. A gyűrűzésen kívül még a következő madarakat figyeltünk meg illetve hallottam:

Melyik madár tetszett neked legjobban?

készítette: Illés Péter